

De wandeling als uitgangspunt

Noortje Haegens

'Heen en weer' (filmstill), gemaakt in mijn tijd bij Kloosterhotel ZIN te Vught.

De wandeling is het uitgangspunt van mijn werk. Het is de traagste manier van reizen. Hierdoor heb ik alle tijd om de omgeving waar ik doorheen trek optimaal te observeren. Zo kan ik echt in contact staan met de plek waar ik me begeef. Tijdens het lopen ondervind ik vertraging van mijn waarneming, waarbij ik terugga naar de kracht van de stilte. Het werk dat ik maak bestaat uit foto's en video's waarin ik mijn beleving van het landschap probeer vast te leggen. In mijn werk speelt deze eenvoud een belangrijke rol. De vertraging van de waarneming staat daarbij centraal: in veel van mijn videowerk is er nauwelijks beweging. De duur van de eindeloze herhaling is van belang. Alsof de tijd wordt stilgezet om de kijker de mogelijkheid te geven weg te dromen en een tijdloosheid te ervaren in zijn of haar hectische bestaan. Slechts een rookpluim of een rimpeling in het water laat het beeld bewegen, de rest staat stil – of juist andersom.

Gemaakt tijdens mijn trektocht door national park Pallas-Yllästunturi in Finland.

Het medium film geeft me de mogelijkheid te spelen met de werkelijkheid en ik poog die een vertaling te laten zijn van mijn poëtische beleving. Ik ga zo blanco mogelijk op pad, zonder concreet doel. Het dwalen bij het wandelen is van essentieel belang. Tijdens het wandelen ontstaat het contact en/of idee en ga ik vaak terug naar een specifieke plek om een gevoel verder uit te diepen.

Zonder ruis

Ik maak graag gebruik van de werkplekken die Artist in Residences (AIR) over de hele wereld ter beschikking stelt. Je kunt daar als kunstenaar een tijd verblijven om te focussen op je werk. Voor mij werkt zo'n verblijf heel fijn; het is heerlijk om mijzelf onder te kunnen dompelen in een nieuwe omgeving. Om in afzondering, alleen, het onbekende al wandelend te onderzoeken. Dit doe ik graag in alle stilte, zonder alle ruis van het dagelijkse leven.

Mijn allereerste AIR-plek was bij Kloosterhotel ZIN te Vught. In 2014 was ik daar drie maanden gastkunstenaar in het atelier en mocht ik er werken en wonen. Toentertijd was ik nieuwsgierig naar de verwantschap tussen religie en mijn werk, en naar het levensritme en de eenvoud van het kloosterleven. Ik maakte dankbaar kennis met meditatie, met de stilte. Die ontmoeting is nog steeds van essentieel belang voor mijn werk.

In datzelfde jaar vertrok ik voor zes weken naar noord-Finland om deel te nemen aan het uitwisselingsproject ArtSwap. Tijdens deze AIR-periode was ik voornamelijk op zoek naar de betekenis van het wandelen.

'Beyond trees' (filmstill). Gemaakt tijdens AIR bij het Van Goghuis te Zundert.

Ik maakte verschillende lange-afstandstochten door het serene Scandinavische landschap. De eenvoud van het wandelen vind ik heel plezierig. Je hoeft niets anders te doen dan de ene voet voor de andere te zetten en van hut naar hut te trekken. Als ik zo door het landschap zwerf, ontstaat er een gevoel van dankbaarheid. Het heeft iets oorspronkelijks; het landschap beoordeel je niet, je neemt het waar zoals het is.

Nieuwe werkwijze

De afgelopen jaren heb ik verschillende residences gedaan, zowel in binnen als buitenland. De herfst en winter zijn mijn favoriete seizoenen om te werken. In de zomer is er te veel afleiding, niet alleen in sociaal opzicht, maar ook door te veel 'ruis' in de natuur. In de herfst vindt er een mooie transitie plaats. Daarna

Foto uit de serie 'Quarantaine uitzicht'.

blijft er een naakt landschap over. Je kunt, wanneer alle bladeren zijn gevallen, veel verder kijken; de ziel van het landschap komt dan als ware naar boven. In die periode, wanneer de meeste mensen binnen blijven, ga ik juist naar buiten. Wandelen in de kou is voor mij een vorm van meditatie, met de cadans en de eenvoud van de handelingen die bij het wandelen horen.

Na de geboorte van onze dochter, drie jaar geleden, ging ik op zoek naar een andere werkwijze. Voor langere tijd in afzondering werken, lag niet meer voor de hand. Maar hoe dan wel? Toen Nederland in maart 2020 vanwege de coronamaatregelen 'op slot' ging, pakte ik mijn camera. Ik besloot gedurende de lockdownperiode dagelijks de zonsopgang te fotograferen vanuit het raam in mijn trappenhuis. Zo ontstond een reeks van uiteindelijk 81 foto's. Toen ik ermee begon, deed ik dat zonder de bedoeling het naar buiten te brengen. Maar gaandeweg zag ik in dat de foto's ook voor anderen een bijzondere betekenis konden hebben. Ze gaven weer hoe ik, net als vele anderen, gedwongen was binnen te blijven en alleen maar kon kijken naar de onbereikbare vrijheid buiten. Juist in die periode van stilstand ontstond zo een omvangrijk nieuwe fotoserie.

Foto uit de serie 'Voor even' (in voorbereiding).

De foto-installatie bestaat uit 81 losse foto's, uitgevoerd in acrylglasblokken. De foto's worden gepresenteerd in een raster van 9 bij 9. Naast het werk is er het boek *Quarantaine uitzicht* (Komma, 2020), vormgegeven door Michelle Sipers en met tekst van Michel Lafaille.

In de tussentijd zijn wij verhuisd van de hectiek van de stad naar de stilte van het platteland. We wonen aan een prachtig natuurgebied in Oisterwijk. Het lijkt wel alsof ik nu hier als artist in residence te gast ben! Momenteel werk ik aan een nieuwe serie 'Voor even' in natuurgebied de Oisterwijkse Bossen en Vennen, waar ik experimenteer met grote zeepbellen in het landschap. Het nieuwe werk zal in een solotentoonstelling in september-oktober te zien zijn bij galerie SBK te Breda en vervolgens in december bij galerie Persoon te Eersel.

N. Haegens is beeldend kunstenaar te Oisterwijk. Website: www.noortjehaegens.com. E-mail: noortjehaegens@gmail.com.